

Վարխաանգ Անանյան

Հավատարիմ ընկերս

1
Հրացանը ձեռքիս պատրաստ բռնած իջնում եմ բլրի քարքարոտ լանջով:
Ներքևում փոված է կապուտակ ու ծիծաղուն Այդր լիճը:
Եղեգնուտում բաղեր երևացին: Սկսեցի գգուշությամբ առաջ գնալ, բայց Ջանգին՝
իմ
որսի շունը՝ ինձ մատնեց. բաղերն իսկույն հասկացան, որ ես որսկան եմ: Հենց որ
հրացանս մեկնեցի՝ ճղճողոցով թռան: Բայց ո՛ր պիտի փախչեն. կոտորակը
հասավ
նրանց ետևից և բաղերից մեկը մնաց ջրի երեսին ու թևերը թափահարելով սկսեց
տարուբերվել:
Ջանգին թեև շատ փոքր էր ու դեռ կարգին լողալ չգիտեր, բայց ուրախության
կլանչներ
արձակեց և ջուրը նետվեց:
Չա՛նգի, Չա՛նգի...
Բայց նա ուշադրություն չդարձրեց ու սկսեց լողալ, դունչը ջրից վեր ցցած: Ափին
մի
նավակ կար, նստեցի ու թիավարեցի:
Չա՛նգի, դե՛սը, Չա՛նգի, կանչում եմ ես: Ուզում եմ հասկացնել, որ դեպի իմ
կողմը
լողա: Բայց նա ջրի հետ կովելով դեպի բաղն է շարժվում:
Երբ ես մոտեցա, շունն արդեն վերջին ուժերն սպառած՝ սուզվեց ջրի տակ...
Բաղը
փոված էր երկու-երեք քայլաչափ նրանից հեռու: Ափսոսացի կորուստիս համար

և

գլխիկոր նստեցի նավակի հատակին: Հենց այդ վայրկյանին Ջանգին երևաց ջրի երեսին, ղղղացրեց, վերջին անգամ թույլ-թույլ շարժեց ոտներն ու հասնելով բադին,

բերանով բռնեց նրա ոտներից: Բադն իր թեթև փետուրներով իմ թեթև շանը կարող էր

մի պահ լճի երեսին պահել, բայց ջուրն սկսեց լցվել նրա բաց բերանը: Նա խեղդվելով

սկսեց ցած իջնել և բադն էլ հետը ջրի խորքը քաշել:

Ես այնպես ուժեղ թիավարեցի, որ նավակը ոստնեց և ջուրն արագ պատռելով շանը

հասավ այն ժամանակ, երբ միայն բադի գլուխն էր երևում: Բռնեցի թռչնի կտուցից ու

կանաց վեր քաշեցի: Ջանգին բերանից օդի պղպշակներ արձակելով, դեռ ամուր կախված էր բադի ոտներից:

Երբ իմ որսը ջրից հանեցի, դուրս եկավ նաև Ջանգիի գլուխը: Լռշտակ սկանջներից

վեր քաշեցի ու պտուկեցրի նավակի հատակին: Նա աչքերը խփած արագ-արագ շնչում

էր:

Էլենկտրական ջրհանում աշխատող բանվորները աղմուկով դեպքի վայրը հասան,

Ջանգիին ափ հանեցին, կախեցին գլխի վրա, ջուրը քչքչալով սկսեց փորից դուրս թափվել:

Փրկվե՛ց, էլ բան չկա, հուսադրեց ինձ ջրհան կայանի վարպետ Սամսոնը:

Շունն սկսեց դողալ, ծնոտները կափկափում էին: Ես նույնպես ամբողջովին թրջված

էի:

Տղե՛րք, մի թե՛՛ կրակ արեք, կարգադրեց վարպետ Սամսոնն ու բադը վերցնելով, հարցրեց.

Հը՞, բմբուլը քամուն չտա՞նք...

Խնդրեմ, պատասխանեցի ես ու սկսեցի շորերս մզել:

Թե՛՛ կրակի մոտ նստած ես չորացնում էի շորերս ու մտածում, թե ի՛նչ համատ

որսորդ

Է այս կենդանին, կյանքը կտա, բայց որսը ձեռքից բաց չի թողնի...

Բայց հաջորդ օրը պարզվեց, որ Ջանգին ոչ միայն լավ որսորդ է, այլև լավ ընկեր:

2

Լույսը նոր էր բացվել, երբ վարպետ Սամսոնը ձայն տվեց.

Քաղաքացի ախպեր, ճաշ դառավ, վեր կաց...

Էնիկ օրդկները երագում կփրթի, ծաղրեց գյունրեցի մի բանվոր:

Վեր թռա, հագնվեցի ու Ջանգիի հետ դուրս եկանք բարաքից: Տաք աղբյուրների ակունքներում, գետի ափերին, վայրի բաղերը եռանդուն ետ էին տալիս տիղմը, քրքրում էին մամուռներն ու կեր ճարում:

Ձկնկույր երբեմն թափով խփում էր ջրին, վայրկենապես դուրս բերում ձկնիկն ու փայլեցնում արեգակի առաջին շողերի տակ:

Եղեգնուտներում վայրի թռչունները ճղճղոց էին բարձրացրել:

Քրդական խրճիթների արանքով մոտենում եմ գետին:

Պատանի հովիվը, որ շվշվացնելով, չարաճճի այծերին հայհոյելով, ֆերմայի հոտը

դուրս էր անում գոմից, ինձ նկատեց ու զարմացած նայեց:

Ինչ ես կուչ-կուչ անում, տո՛, հարցրեց նա քրդերեն:

Ձեռքով նշան արի. լռեց ու սկսեց հետաքրքրությամբ նայել:

Հասա մի քարի, կուչ եկա նրա հետևում և հարմար առիթի էի սպասում կրակելու:

Խելացի շունը փորսող տալով առաջ եկավ, թաք կացավ ոտներիս մոտ և սկսեց անհամբերությամբ մեկ բաղերին, մեկ ինձ նայել:

Հրացանը մեկնեցի ու հենց ուզում էի կրակել, մէկ էլ հետևիցս դղրդյուն լսվեց.

դինամիտով ժայռ պայթեցրին: Աղբյուրներից, եղեգնուտներից ու գետի կղզյակներից

բաղերը սարսափահար թռան և օդը լցրին աղմուկով:

Կրակեցի:

Երկու բաղ ցած ընկան, մեկը՝ եղեգնուտը, մյուսը՝ ուղղակի գետի մեջ:

Ջանգին վազեց եղեգնուտի կողմը: Երևի գետի միջինը արդեն մերն էր համարում, չէր

ուզում մյուսը ձեռքից բաց թողնել:

Բաղը շատ մոտ էր ափից. կռացա. հրացանս մեկնեցի՝ չհասավ:

Քիչ էլ առաջ գնացի, կանգնեցի մի փոքրիկ քարի, հրացանիս ծայրը հասցրի
բաղին և
հենց իրանս մի քիչ առաջ մեկնեցի, քարը խրվեց ցեխի մեջ, և ես, կորցնելով
հավասարակշռությունս՝ ջուրն ընկա:
Էլ չիմացա ինչ եղավ: Հիշում եմ, որ բերանս լցվեց ջրով ու սկսեցի դողացնելով
արագ
իջնել խոր հատակն ու հեռանալ ափից:
Ջգացի, որ մեկն ուսիցս բռնեց ու վեր քաշեց: Ձեռքերս ու ոտքերս ուժեղ շարժեցի,
դուրս եկա ջրի երեսը. Չանգին է, ատամները խրել է շորերիս մեջ ու դեպի ափ է
քաշում ինձ:
Խեղճը փոքր էր, շուտ հոգնեց, բայց մի քայլաչափ մոտեցրեց ափին:
Լողալ չգիտեի, շորերս թրջվել ու խիստ ծանրացել էին: Նորից իջա ջրի տակ և
ինձ
հետ ցած տարա իմ խեղճ Չանգիին: Նա սկսեց խեղդվել, բայց ինձ բաց չթողեց,
իսկ ես
նրան ցած էի տանում իմ ահագին ծանրությամբ: Խեղդվում եմ, բայց հրացանը
պինդ
պահել եմ ձեռքիս:
ՄԷկ էլ զգացի, որ շունը ինձ բաց թողեց ու բարձրացավ ջրի երեսը: Հետո իմացա,
որ
բռնել է հրացանի փոկից ու սկսել է լողալ դեպի ափ:
Նա արդեն ամուր հողի վրա կանգնած, ինչքան ուժ ունեք, քաշում էր փոկից:
Ոտներով
մի անգամ էլ խփեցի ջրին և հասնելով ափ, ուժասպառ ընկա տիղմի վրա: Շունը
վազեց դեպի մոտակա տունը և դռան առաջ սկսեց հաչել:
Չանցած մի քանի րոպե, Չանգին վազելով վերադարձավ, իսկ նրա ետևից՝
հովիվ
պատանին, որն ինձ տեսնելով սկսեց գոչել.
Մստո՛, կո՛ւռո որե՛, կուռո որե՛...
Մստոն նրա ընկերներից էր: Նրանք ինձ տարան ֆերմայի հովիվներին
հատկացված
բնակարանը: Չանգին վազեց գետափ ու բերեց սպանված բադը:
Հավաքվեցին ֆերմայի աշխատողները, մեկը կրակ վառեց, մյուսը՝ թաղիք փռեց

գետնին:

Ինձ պատկեցրին թաղիքի վրա, ապա փորս տնտղելուց հետո մի հասակավոր քուրդ

գոչեց.

Տղան տկճոր է դարձել, գլխի վրա կախեցեք:

Կախեցին՝ ինչպես երեկ Չանգիին էինք կախել, և փորիս ջուրը դատարկվեց:

Երբ մի քիչ ուշքի եկա, գրկեցի իմ հավատարիմ ընկերոջ գլուխը: Նա հասկացավ,

ձեռքերս լիզում էր և մտերմաբար շարժում պոչը:

Եկավ և վարպետ Սամսոնը, թավ բեղերի տակ ժպտաց ու նկատեց.

Հը՛, մեր տղա, քեֆդ լավ չի երևում:

Ապա շոյեց շանս գլուխն ու մտախոհ՝ ասաց.